Almás közélet
NEGYEDÉVENTE MEGJELENŐ INFORMÁCIÓS KIADVÁNY

HOMORÓDALMÁS LAPJA • 9. évf. 2. szám • 2010. szeptember

Szülötte Almásnak

Most lenne nyolcvanéves Szabó Gyula. Ha úgy nézzük, az nem is olyan sok, de ha így, innen, az emberi-földi világból, akkor bizony rengeteg, hosszú és nagy idő a nyolc évtized. Hiszen az utána járók közül hányan vagyunk, akik nem érjük meg e magas életkort?! Ki tudja ezt? Sokan vannak, akik nem élnek nyolcvan évet, hiszen fölötte van ez jóval az ígéretként és kilátásként lebegő átlagnak, mert nálunk a férfiaknak hatvannyolcat, vagy még annál is kevesebbet szoktak ígérni a statisztikák. Hála Istennek az író kortársai közül elég sokan jelen vannak még közöttünk – szám szerint tizenheten fényképeztették magukat a minap tartott találkozón, s még távollevőket is emlegettek –, de Gyula bátyánknak immár csak annyi jutott a földi pályából, amennyi az 1930. szeptember 11. és a 2004. december 21. közötti szakaszba belefért. Két hónappal és tíz nappal több a hetvennégy esztendőnél – jegyezné fel ő maga akkurátusan egy kockás fedelű noteszbe, ahogy szokta, s bizonyára meg is tette ama égi íróasztal fölé hajolva már akkor, a hat évvel ezelőtti Karácsony nagyhetében.

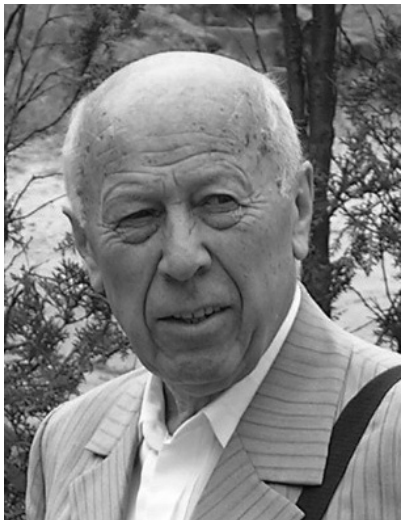

Hat esztendő egy író utóéletében nem jelentős idő. Egy darab ideig még működnek a kulturális reflexek. Vannak itt-ott rejtőző kéziratok, leadott munkák, hozzászólások, közöletlen fényképek és más dokumentumok. Majdnem olyan az írói halál után közvetlenül következő időszak, mint az élet maga, hiszen kitűnő apropó arra, hogy a közeliek és a távoliak egyaránt felfigyeljenek: lám, ez a pályaív is beteljesedett, húzzuk akkor alá, hadd lássuk, hogy mennyi. Ennyi. Meg ennyi. Igen, az író fizikai halála egyfajta reklám, felvillan még egyszer a jelen folyton homályosodó és a következő pillanat által ismét, és megint, és újra letörölt tükrén az arc, hogy aztán örökre eltávolodjék és sötétedjék, mint éjszakai esőben haladó gépkocsi mögött a táj.

Tucatnyi könyv maradt, több ezer oldal, tele közeli és távolabbi, de ismerős hősökkel, tele régen porladó fejedelmekkel, kisebb és nagyobb urakkal, sáros tavaszok, kaszás nyarak, bőséges őszök és csikorgó telek emlékeivel. Tudjuk-e, látjuk-e vajon ezt az életművet? Felismerjük-e még az írói belső tájakat?

Hat év után, ha szétnéznünk, egyfajta lelkiismeret-vizsgálat is lehetne ez a perc, amikor ünneplünk ugyan, de az ünnep nyomában ismét hétköznap lohol. Ha ilyen szülötte volt Almásnak, tudjuk-e, hogy ki ő? Beépül-e gondolatainkba az az értünk is érlelt írói tapasztalat? Látjuk-e, számon tartjuk-e azt a fajta ragaszkodást, amely Szabó Gyula lelkében akkor is jelen volt, amikor előtte, odalent a „gödörben" Havanna fényei villogtak? De másfelé is fordíthatjuk a szót és a gondolatot. Ha lehet pátosz nélkül. Egyáltalán: képesek vagyunk-e ragaszkodni hagyományainkhoz és önmagunkhoz ebben a gyorsan változó világban?

Arról beszélgettünk pár évvel ezelőtt – talán éppen a kopjafa-avatás idején –, hogy ki fog alakulni egyfajta Szabó Gyula-turizmus, ahogyan létrejött Farkaslakán Tamási Áron kultusza. Ez a miénk-fajta idegenforgalom azonban még egyáltalán nem látszik. Más korszak, másfajta idő. Az életmű is olyan, mint a búvópatak, nem a felszínen, inkább a mélyben működik. Még.

Ebben a pillanatban arra gondolok, hogy a községben jelentős eredményeket láthattunk az utóbbi években, tornaterem létesült, új vízmű készült és maholnap az útépítés is befejeződik – tulajdonképpen már csak az utolsó simítások vannak hátra – szinte mindenünk van, ami a töretlen fejlődéshez kell. Csak lennénk egy kicsit többen! Lennénk egy kicsivel fiatalabbak! Többek! Testben és lélekben. A minap három esküvő volt egy hétvégén. Aztán három napra rá öt haláleset történt a faluban. Mint a kolera idején. Születést, ez idő tájt, egyet sem jegyeztek. A fiatalokról úgy tudják, hogy másfelé szeretnének boldogulni…

Olyan jó út van, amilyen soha. Mint a fiatal leány bőre: feszes és sima. Gyula bátyánknak most nem kellene a szentmártoni szövetkezetnél érdeklődnie, hogy által lehet-e jönni a Kövesen, jöhetne azzal a drapp színű 1300-as Fiattal – a hazajárás végett vásárolt egyetlen luxussal –, mert olyan volt Almás szülötte, hogy mindvégig vissza kellett jönnie, hogy lássa a helyet, és innen indulva, méricskélje a világot. Egyáltalán: vajon mi képesek vagyunk-e úgy, olyanformán, egészen hazajönni? Nem Havannából, csak ehelyt Udvarhelyről, Csíkból, Kolozsvárról vagy Pestről. S ha visszajövünk, ha megérkezünk, vajon itthon vagyunk-e valóságosan, és szerencsés-e hazaérkezés?

Simó Márton

Homoródalmás Község Önkormányzata

RO 537195 Meresti 144 ☎ 0040-(0)266-220820
www.homorodalmas.ro E-mail: alm.tan@freemail.hu

Meghívó

a Homoródalmási Barlangfesztiválra

2010. szeptember 3-5.

Programajánló

Péntek:

17 óra:	Külföldi vendégek fogadása

Szombat:

9 óra:	Fúvószenekar toborzója
11 óra:	Hálaadó Istentisztelet
12 óra:	Népviseleti parádé (csőszök felvonulása)
12.30 óra:	A felújított Dávid Ferenc Általános Iskola és az új ivóvízrendszer ünnepi átadása
13 óra:	Díszebéd
15.30 óra:	Koszorúzás Szabó Gyula író sírjánál
16 óra:	In memoriam Szabó Gyula (kultúrotthon olvasóterem)
17.30 óra:	Labdarúgás Homoródalmás – Gyímesfelsőlok (megyei bajnokság)
21 óra:	Szüretibál

Vasárnap:

10 óra:	Indulás Karácsonygátjához
12 óra:	Szabadtéri kulturális műsor, főzőverseny, vetélkedők, lovasbemutató, barlanglátogatás

Rigó Mihály
polgármester

Mondd, Te kit választanál?

Egyik megyei tanácsos kollegámmal a kultúra szükségességéről vitatkoztunk.

Ő azt állította, hogy nincs szükség kultúrára, ebből következik, hogy kulturális intézményekre sem. Főleg most, ilyen gazdasági válság idején, a termelésre, anyagi javak előállítására kellene a hangsúlyt fektetni! Minek kell annyi alkalmazott a kulturális intézményekben, hiszen csak a pénzt viszik...

Mint olyan ember, aki egész életét a kultúra ápolására, nevelésre fordította, valami drasztikusat akartam mondani, hogy kultúra nélkül nincs nemzet, nincs múlt, jelen és nem lesz jövendő... Megdöbbenésemben csak annyit tudtam kipréselni magamból, hogy vetekedik, mint kaszáspók a lucernásban. No, tessék, gazdag szólás-mondás kincsünk egy remekbeszabott darabjával vagdalkozom. Napokig ezzel a bölcselettel keltem-feküdtem. Elképzeltem a kaszáspókot, középen a kicsi test, amelyet minden irányba nagyméretű lábak rángatnak le és föl a lekaszált lucernaszálakon anélkül, hogy valami hasznot hozna, vagy kárt okozna. A hasonlat maga lenyűgözött. A kaszáspóknak mi haszna van? Semmi. Akkor mihaszna, semmittevő. Ilyen lenne az az ember, aki nagy és értelmetlen szóáradattal szórja meg alkalmi hallgatóságát.

Bezzeg, Szabó Gyula tudta, már egyetemista korában, hogy csak „tiszta forrásból” lehet meríteni és, hogy a népi kultúrának – és nem csak–, óriási szerepe van az emberiség fejlődésének folyamatában. Talán ez is késztette arra, hogy beálljon a csángó életmódot kutató ifjak csapatába. Akkoriban a moldvai csángók közt gyűjteni nagy fegyvertény volt. Ma már ország-világ rajtuk akar segíteni, talán túl későn.

Gyula bácsi azt is tudta, hogy az anyanyelvi kultúra ápolása közírói feladat. Ő tette amit tenni kellett: írt, kutatott, írt; őszintén, nagy körültekintéssel és mindig igazat.

Ma, sajnos, nehéz és „tereh”, hogy Arany János népies szavát használjam, az olvasás. Mert ha nem volna az, akkor a Sátán labdáiba beleolvasva, rájönne a kedves olvasó, hogy „két pogány közt egy hazáért” küzdő eleink a megmaradás nevében egymást is legyilkoló országboldogítók végeérhetetlen történetét milyen – mai kifejezéssel élve–, nem fehér embernek való, szorgos és kínkeserves munkával lehetett egységes, középkori történelemmé kovácsolni.

Talán „egyszerűbb és hatásosabb volna” – mindamellett, hogy sok olvasó kényelmesebb olvasnivalót kapna kézbe –, ha a búsképű Don Quiote mókásabb-hamisabb módján támasztaná fel a múltat...

„De a világ végül is a maga valóságában világ”, mikor minden olyan szép, lobognak a zászlók, tódul a nép, tapsol, ünnepel, de a szamárra rájön az iázás nyikorgó kényszere, és vége a dicsőségnek, az ünnepi parádénak, visszazuhanunk hétköznapjainkba, előtérbe kerülnek nyomasztó gondjaink, mert az igazságot tények hordozzák.

Az összes tudományok között a történelem okozta a legnagyobb károkat éppen a felületesség, a téves vagy a szándékos elferdítés révén.

Még a „magyarázkodások” korában is – amit a legtöbb magyar író megszenvedett–, arra törekedett, hogy „a színtiszta igazat” írja, ferdítés vagy önmaga túlértékelése nélkül (Kutyaszorító, Kegyetlen kegyelet). Ő tisztában volt az örökölt és megélt kulturális értékek fontosságával. Tudta, hogy az igazi nagy bölcseletek, életszemléletek az egyszerű emberek fűkaszálástól, szénaszárítástól terhes óráiban hangzanak el, mert ők ismerik a csillagok járását, a történelmi szelek mozgását.

Mennyivel szegényebbek lennénk itt, Almáson – mint ahogy szegényebb lenne az egyetemes magyar irodalom is – Szabó Gyula írásai nélkül. Szeptember 11-én lett volna 80 éves. Menynyi sok írnivalója volt még. A kordokumentumok sorát bővítette volna az abbamaradt Tékozló téka című könyv.

2004 karácsonya véget vetett töprengéseinek. Azóta a szülőföld rögei közül, szeretett és soha el nem hagyott faluja felé fordult arccal, székely kopjafában vésett névvel őrködik és figyelmeztet: „csak az a nép tud megmaradni és erős lenni, amely nép hagyományait, kulturális örökségeit féltve őrzi és ápolja”.

Tordai Árpád

A „rohanó világ” és a gyermeknevelés

A mindennapi életünkről való társalgás gyakori témája a felgyorsult világ, és annak következményei. Annyira elcsépelt ez a téma, hogy szinte már unja az ember, és ha erről esik szó, úgy képzeljük, hogy ebben a kérdésben már nem lehet újdonságot mondani, hallani. A szakirodalmat böngészve (például: Gyarmathy Éva, *Diszlexia, mint specifikus tanítási zavar*, Lélekben otthon Kiadó, Budapest, 2007), mégis megragadott egy kis érdekesség.

A szerző szerint a tanulási zavarok létrejöttében, kialakulásában jelentős szerepe van a mai rohanó életvitelnek, életmódnak és a modern kultúrának. A gyermekek egyre több ismerettel rendelkeznek, de közben a gondolkodás fejlődéséhez szükséges igen fontos természetes fejlesztések kimaradnak az életükből. Az életmódbeli és a kulturális változások, mint a gyermek fejlődésére veszélyeztetőként ható tényezők közül a következők hangsúlyozódnak:

– könnyebbé vált az öltöztetés és öltözködés,

– hiányzik a mozgatás és mozgás,

– kimarad a gyermek a háztartási munkából, családi tevékenységekből,

– hiányoznak a népi- és gyermekjátékok, körjátékok,a felolvasás, az aktív zenélés,

– audio-vizuális – és élménytúlterheltséggel kell számolnunk.

Így például, az *öltöztetés, öltözködés könnyebbé válása* a testséma fejlődésének hátrányára van, hisz a rövidebb pelenkázás és öltöztetés rövidebb testkontaktust, kevesebb ingerlést von maga után. Az otthon és gyermekükkel kevesebb időt töltő apák nem biztosítják megfelelően az egyensúlyérzékelésben fontos szerepet játszó „babadobálást”, birkózást.

A gyermekek egyre kevesebbet vesznek részt a családi munkában. A kevesebb takarítás, konyhai munka, kerti munka, fáramászás, szabadtéri gyermekjáték a téri orientáció alakulását kedvezőtlenül befolyásolják. A mosogatásból, főzésből, gyúrásból, rakodásból, díszítésből, barkácsolásból kimaradó, azt meg nem tapasztaló gyermek – akit ráadásul többnyire autóval visznek majdnem mindenhová szülei a gyorsabb célbaérés érdekében–, elveszíti azon rendszeres nagy- és finommozgás fejlesztési lehetőségeket, amelyeket e tevékenységek biztosítanának. A tépőzár is egy olyan „könnyebbség”, ami elveszi a cipőfűzés és gombolkodás által nyújtott szem-kéz koordinációs fejlődési lehetőségeket. Szintén ez a lehetőség vesz el az aktív zenélés kimaradása következtében.

A családokban egyre kevesebb a felolvasás, a gyermekek az irodalmi élményeiket vizuálisan kódolva kapják, így kimarad a szerialitás természetes fejlesztése, valamint a képzetalkotás lehetősége, szövegértési zavart vetítve elő.

A tanulási zavaroknak, a fentebb felsoroltakon kívül még számos oka létezik, és mindezeket egy kis odafigyeléssel, törődéssel megelőzhetjük, sőt javíthatjuk. Mentsük, ami menthető!

Bencze Edit

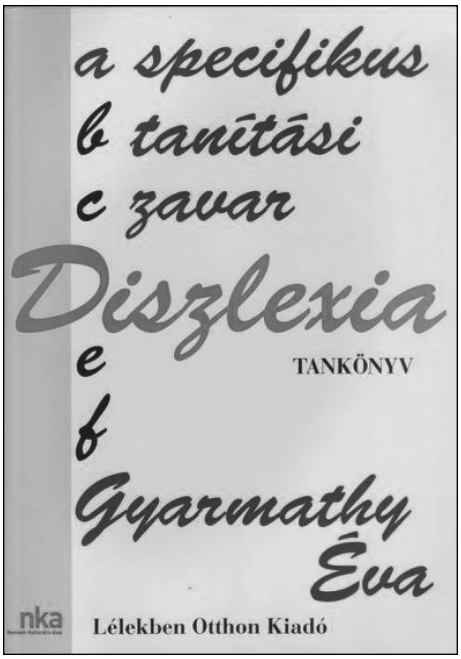

Moccanás

Jámbor sárga szemek
hunyorognak
rám a virágágyásból,
késő nyári délután.
Alma iramodik az ágról,
aztán mozdulatlan,
zölden kuksol a fű közt,
rothadásra várva.
Megtorpan a hinta,
talpam alatt nyikorognak
a kavicsok.
Szelíd szellő libben,
sápadt nyugalmat tereget rám.
Senki földjén tévelygő
terveim
a semmin lógnak nyúzottan.
Torkomban gyötrő percek
maradékai gombócként ülnek.
Jó lenne mázsás terhemet
felakasztani
az első utamba kerülő fára,
de fejem legmélyebb
pókhálós kamráiban van,
fogantyú nélküli ajtó mögött,
kivájni nem lehet.
Csillapíthatatlan vágy hajt,
vonszolom fáradt gondolataim
kötelével.

Hallom a hangod halkan
hullani,
szemedben perzselő tüzeket
játszani látok...

S vonszolom tovább agyam
ketrecét,
messzire.

Pálffy Réka

A 80 évesek kortárstalálkozójára

Nyolcvanévesnek lenni nagy dolog! Mondom én, aki fele annyit éltem. Úgy érzem, hogy velem már sok minden megtörtént, megtapasztaltam már jót is rosszat is, édest is, keserűt is.

Mit szóljatok hát ti, kedves testvéreim?

Meghatódottan, és tisztelettel állok meg előttetek ez ünnepi órában, és hálát adok veletek együtt Istennek az életért, azért a nyolcvanesztendőnyi jóért és megpróbáltatásért, amit megélni engedett!

Ha Hamupipőkeként kiválogatnók az élet boldog pillanatait, és egymás mellé helyeznénk őket, bizonyára nem jönne ki a 80 év, és fordítva is, ha a gondterhelt, bánatos, betegségben szenvedő, magányos órákat számolnánk össze, akkor egy kibírhatatlanul hosszú, évszázadnyi időintervallum állna össze.

Hosszú volt-e, lassan telt el, vagy éppenséggel gyorsan elszállt, akár az álom? Ti tudjátok!

Most, a hálaadás órájában köszönünk mindent, amit értünk tettetek! Köszönjük a közösségünk nevében, a gyermekek nevében, az unokák nevében, és kívánjuk, kapjátok visszsza kamatostól a jót, a gondoskodást!

Elhunyt kortársatok, Szabó Gyula így vall egyik írásában az elmúlt évtizedekről:

Szoktunk néha csodálkozni, hogy a vének mennyit foglalkoznak életük emlékeivel. Ha meg akarjuk érteni a véneket, arra kell gondolnunk, hogy bizonyára kétszer él, aki emlékezve él (ugyanez a fonákján: emlékek nélkül az élet fél halál), s különösen „kifelé az életből” lelki szükséglet lehet, hogy az emlékek elevenítő ágak legyenek a kialvófélben lévő tűzön. Az „ellen-elemet”, a vizet is nézve, hasonlít ez ahhoz, mint amikor kertünkben aszály idején a tárolt esővizünkkel öntözzük az aszályhalál veszélyének kitett növényeinket: amit már kezd nem adni az Ég, pótoljuk a csuprunkból azzal az „életvízzel”, melyet az Ég adományaként tároltunk edényünkbe. S mindez még a szebbik része az öregek „emlékező kényszerének”. De sokszor főleg a férfiak rendjén az emlékezésben az a „fő vonás”, hogy legtöbbet emlékeznek olyan dolgokra, amik bizonyos kényszerkörülmények folytán nem engedtek természetes folyást az életmederben. Háborúk, frontok, fogságok vagy üldöztetések, börtönök s különféle más veszedelmek sokszor olyan „erős súlyok” az életben, hogy alattuk a „pálma” külön memoárlapokat sarjadzik, és így írja aztán például a maga könyvét Kemény János a tatár rabságban, Bethlen Miklós a bécsi fogságban vagy Mikes Kelemen a rodostói számkivetésben. Ne lett volna rabság, fogság, számkivetés: híre sem volna ma sok „kötelező olvasmányunknak”. De valahogy úgy élet az életünk, hogy tanulságokat csak abból tudunk „meríteni” elsősorban, ami életünk során nem a természetes mederben folyt. A mi vénebb nemzedékeinknek pedig az adatott „proletár osztályrészül”, hogy drága életünk javarésze a természetes mederből kivetve „enyészett tova”, mert maga a „világ”, amelyben élni „kényszerültünk”, fogsághoz és számkivetéshez hasonlatos „természetellenes” állapot volt, és így, ha „megvénülnünk adatott” mégis, „mesélni kényszerülünk” nem-természetes életünk emlékeiről, egy korról, amely mértéken felül „szolgáltatja” emberi létünk számlálhatatlan tanulságát.

Isten, aki mindvégig mellettetek volt, és veletek marad, adjon jó merítést a múlt emlékeiből, egészséget és lelki békét a holnapokhoz!

Csete Árpád
unitárius lelkész

Folytatható almási örökség

(Barra Sándorról)

1941 tavaszán a kolozsvári *„Szövetség”* Gazdasági Hitelszövetkezetek Központja az erdélyi tejipar felmérésére és a tejértékesítés megszervezésére egy tejipari szakember segítségét kérte a budapesti Földművelésügyi Minisztériumtól. A tejtermelés és tejfeldolgozás színvonalának emelését fontosnak tartó, egész Erdélyre kiterjedő szövetkezeti hálózathoz, a Minisztérium Brükler József szaktanácsadót küldte a helyzet felmérésére. Brükler erdélyi tapasztalatait az 1941 júniusában összeállított jelentésében összegezte. Ebben a „Székelykeresztúri Vajüzem” működéséről írva, megemlítette annak beszállítóit, a Keresztúr környéki és a két Homoród menti tejszövetkezeteket, majd kiemelte az üzem két magánvállalkozó konkurensét: az óczfalvi Veress Istvánt és a homoródalmási Barra Sándort.

Ki volt Barra Sándor? Milyen életút állt mögötte, milyen szakmai, gazdasági teljesítmény, hogy a jelentős (magyar!) állami támogatással alig három évvel korábban beindított keresztúri „Transsylvania” tejüzem egyik konkurensének tartotta az említett szakember.

Barra Sándor Homoródalmáson született 1893-ban, kilencgyermekes középbirtokos családban. Korán árván maradtak, ő fiatalon Pestre került, a Csepel gyárban dolgozott, inaskodott, majd harcolt az első világháborúban, az olasz fronton. Vállalkozása indításáról keveset tudunk, a családi emlékezet szerint először 1927-ben szerepelt termékeivel egy székelyudvarhelyi kiállításon. Családot a huszas évek elején alapított, Farkas Mária molnárleányt vette feleségül. Négy gyermeküket értelmiségi pályára küldték. Az egyetlen élő családtag, Pethőné Barra Jolán egy hosszabb interjúban édesapja szokásairól, életviteléről, gondolkodásmódjáról emlékezve, elmondta: *„Hol tanult, mit tanult, erről nem tudok semmit. Nagyon törekvő, igyekvő ember volt, soha reggel ágyban nem láttam, se este, hajnalban kelt éjjel feküdt le, dolgozott. Precíz ember volt, megkövetelte a pontos munkát, megfizette rendesen. Tejfölöző gépet, töltőgépet, őrlőgépet vásárolt, 4-5 alkalmazottal dolgozott, míg szükséges volt, szakértőt is alkalmazott. Tejet, sajtot vásárolt fel, feldolgozta. Összegyűjtötte a környékről, a szomszéd falukból a legjobb sajtokat, még Olasztelekről és Száldobosról is, amiből a kaskavál készült. A csomagolóanyagokat, ládákat, dézsákat – két kilós, három kilós, húsz kilósok voltak – ott a faluban csináltatta. Voltak fogatosok, akik állandó jelleggel neki dolgoztak. Télen jeget vágatott, jégverem volt. Saját gépkocsija volt a harmincas években. Termékeivel többször szerepelt kiállításokon, díjakat nyert, harminckettőbe kapta az aranyérmet. Termékei a kaskavál sajt, a teavaj, a vajjal összedolgozott csemegetúró, tíz dekás, húsz dekás, fél kilós csomagolásban... Udvarhelyen, Brassóban, majd Budapesten is forgalmazta. Távlati célja az lett volna, hogy Udvarhelyre költözzön a család, házat vásárolt volna, de ezt édesanyám nem akarta... A kommunista világban lett vége a dolognak, 1946-ban az adóhivatalnál leadta az engedélyét. Amikor megszűnt a feldolgozó ott helybe, akkor elvitték az Unióhoz Udvarhelyre a sok gépet és a felszerelést, ami volt, az inoxformákat, a nagy töltőgépet, mindent elvittek, azért nem adott soha senki semmit. Vett volt egy autót, azt is a párt elvette Udvarhelyen, elvitték. Semmivé vált minden, megtették kuláknak. Azt mondták, hogy kizsákmányolta a munkásokat, de akik ott voltak, azok nagyon jól éltek, ott a helybéliek, ott ebédeltek velünk egy asztalnál. Nem is kért nyugdíjat, nem járt utána, 1966-ban meghalt.”*

Barra Sándor életútjának, tejfeldolgozójának történetéről 1981-ben az akkor Karácsonyfalván élő másik leánya, Mátyás Magda újságírói kérdésre elmondta: „1927, a székelyudvarhelyi kiállítás. Aranyérem: Bukarestben, Brassóban és Gyulafehérváron. 1940, újabb aranyérem ezúttal egy újabb termékért, az ún. vajastúróért. 1948, Barra Sándor segítségét kérik a keresztúri Vajgyár beindításában, 1949–1954, a székelyudvarhelyi Tejgyárban eltöltött munkás évek.”

1981-ben nem lehetett elmondani – leírni meg végképpen nem – a kommunista hatalomátvétel utáni időkben a családot ért nehézségeket. Barra Sándort az ötvenes évek elején – jóllehet már vagyon és ipar nélküli állami alkalmazott volt – „múltjáért” kuláklistára tették, ami az ismert súlyos anyagi terhekkel járt. 1953-ban kérte felmentését a kulákság alól, ekkor egy „rajoni insztruktor” helyi tájékozódás után egy „referát”-ban a család helyzetéről az alábbiakat írta: „...Vagyoni állapot: 3,29 ha föld, amelyből szántó:1,34 ha és kaszáló:1,65 ha, kerthelyiség:0,24 ha házhelyiség 0,6 ha.... A fentnevezett a birtokát örökölte feleségével. Állatállománya: a jelenben nincs. A vizsgálás alapján kitűnt, hogy 1950-ben még volt egy tehene, amelyet a vejével fogott össze és így jármazott amelyet még 1952-ben eladott. A jelenlegi kivizsgálás alapján kitűnt, hogy gazdasági felszerelése van: eke, borona, szekér.

Rövid emlékeztetőnket az említett 1981-ben készült újságcikk *(Kristó Tibor: Homoródalmástól – Bukarestig = Hargita. 1981. március 11.)* néhány mondatával zárjuk. Az akkori helyzetleírásnak – a teljesen megváltozott gazdasági követelmények és feltételrendszer ellenére – mának szóló üzenete is van: „ [...] A volt »tejgyár« színhelyét, a pincét jelenleg víz veszi fel. Még megvannak a sajtszárító polcok. A sarokban ladikként úszkál az egyik vájú. Mennyi sajt és túró készülhetett abban – ki tudná azt megmondani?! Nem kellene hagyni, hogy ladikba zárva elússzon ez a hírnév. Különösen napjainkban, amikor oly gyakran hangsúlyozzuk a helyi lehetőségek hasznosítását.” Ezt a hírnevet a „Barra Sándor-i” készségek nélkül nem valószínű, hogy vissza lehetne hozni.

Oláh Sándor

A fentnevezett 1947-előtt szolgát tartott mindig. 1933-46-ig tejfeldolgozó üzeme volt, ahol állandó alkalmazottjai voltak egyes években még kettő is akikkel gazdasági munkát is végeztetett. 1936-38-ig volt egy luxus kocsija amit 1938-ban likvidált. Ebben az időben a földjét alkalmazottjaival és napszámosokkal dolgoztatta meg, ami évente kitett 60-70 munkanapot. 1946-ban a tejfeldolgozó üzemét lejelentette az oklándi adóhivatalnak, amit elfogadtak és így működési engedélyét leadta. 1932-1940 között állandólag bárány kereskedelemmel foglalkozott bejárva nagy területeket, amiből óriási hasznot húzott amelyen keresztül kizsákmányolt ami kitűnik abból is, hogy a gyermekeit ebben az időben felsőbb oktatásban részesítette amit akárki nem tehetett meg mert hatalmas pénzbe került. 1947-után 1948-tól a székelyudvarhelyi U.R.C.C.-nél dolgozott, mint alkalmazott ahonnan átment a keresztúri tejüzemhez ahol kevés ideig dolgozott. Jelenleg odahaza van a gazdaságába.... Homoródalmás. 1953 Julius.13.”

Az irigykedő, uszító hangvételő „referát” ellenére Barra Sándort a „Kulák Kérelmeket Felülvizsgáló” Rajoni Bizottság törölte a kuláklistáról, de a továbbiakban „mint kizsákmányoló lesz nyilvántartva”. Ebben a szintén diszkriminatív kategorizálásban valószínűleg annak is szerepe volt, hogy az almási néptanácson 1952 augusztusában készült nyilvántartásban – a „jellemzése az egyénnek” rovatban – neve után azt írták, hogy a rendszerrel szembeni „magatartása nem kielégítő.”

Úgy gondoljuk, hogy Barra Sándor dióhéjban vázolt életútja a fiatalabb nemzedékek történeti tudásának is része kell legyen: példája, teljesítménye meggyőzően igazolja azt a mai életben is gyakori tapasztalatot, hogy a sikeres vállalkozáshoz nem elég csak a pénztőke. Melléje olyan egyéni képességek is szükségesek, mint az újat akarás bátorsága, vállalkozókészség, a gazdasági lehetőségek felismerése, a vállalkozás kreatív vezetése, szervezése, és nem utolsó sorban a társadalmi környezet feszültségeinek sikeres kezelése. Adott esetben, mint Barra Sándorében is, ezek a készségek, adottságok teremtették/teremtik meg a tőkét.

SZABÓ GYULA

A gyermek az ember atyja

A szülőföld mindenekelőtt személyazonosság. Születésünk, világra jövetelünk csak attól a pillanattól hiteles tény, amikor az anyakönyvbe bejegyzik születésünk helyét és idejét. Életrajzunknak és minden, személyünkkel kapcsolatos iratnak ezek az alapvető adatai: születtünk itt és ekkor, ettől és ettől az apától és anyától. S mindez – a szülők kiléte, a szülőföld holléte, a születési időpont – kijelöli egyedi helyünket a Földgömbön, az emberek milliói között, térben, időben és vérségi kapcsolatban. És épp ezért a szülőföld-érzés determináló vérségi érzés: olyan elsődleges, köldökzsinóros és sejtekbe plántált rokoni érzelem, amilyent a szülők, testvérek s örökségi ágú rokonok iránt érezünk. Életünk során, akár büntetnek, akár kitüntetnek, ezeket a személyi irat-adatokat mondjuk be, és ugyancsak életünk során tapasztaljuk, hogy – akár mondjuk, akár nem – ez a személyazonosság az iratok tintájánál törölhetetlenebb érzelmi, lelki, tudati magatartás: ha itt születtem és ekkor, ha ezekhez és ezekhez tartozom, akkor mindezek alapján tudok valamit arról is, hogy mi dolgom a világban. S mivel ilyen vérségi érzés, ezzel is úgy van az ember, mint a vérrokonaival: ha elválasztja tőlük valami tér- és időbeli távolság, elfogja a vágy, hogy viszontlássa őket, s minél nagyobb a távolság, a vágy azzal együtt nő, és az emberfia megismeri azt a bizonyos honvágyat, amit Mikes érzett Rodostóban, s amiről egy 160 évvel ezelőtti könyvben ilyen szavak szólnak: „A Hazafájdalom (Nostalgia) az, midőn valaki nemcsak akarattya ellen, hanem a legerőszakosabb kénszerítésből Hazáját, attyát, anyját, feleségét, gyermekét szörnyen megkeseredett szívvel elhagyván s ezeknek látásokhoz többé semmi reménysége nem lévén, sem étele, sem itala, sem álma, sem sehol semmi maradása és nyugodalma nincsen, következésképpen szemlátomást fogyton fogy”...

Én ezt így, mint végleg elszakító száműzetést, nem éltem, de egy hónappal ezelőtt, mikor több mint tízezer kilométerre voltam – légvonalban – a szülőföldtől, minden addiginál mélyebben éreztem át a mikesi érzést, annak ellenére, hogy az a kubai hónap volt életem leggondtalanabb és legélménygazdagabb vakációja, és a kubai vendéglátás is homlokegyenest és szemlátomást az ellenkezője volt annak, mint amikor az ember fogyton fogy. De az a tudat és nagyon is érzékelt tapasztalat, hogy a Földgömb keleti féltekéjéről átkerültem a nyugati félgömbre, egyik kontinensről át a másikra, egyik éghajlati övezetből a másik égövre, s közbül az a mérhetetlen nagy víz, ami az Atlanti-óceán – ez az egész természeti tünemény, ahogy így elfordult talpam alatt a Földgömb, mintegy ennek a forgásnak a léghuzatával hevítette bennem soha nem érzett hőfokra a szülőföld és a hovatartozandóság személyazonossági érzését, holott végig a személyi adataimat tartalmazó útlevél nélkül voltam, miután az végig a hatóságoknál volt letétben. Mikor itthon egybeolvastam az ottani napi jegyezgetéseimet, szinte értetlenül néztem, hogy abban a soha még olyan nem volt jódolgomban mennyi a honvágyról árulkodó jel. Még oda sem értem, még indulni is csak alighogy indultam, még ki sem repült a gép az ország határán, s már a Kárpátok hófehérségű csúcsait is szomorúan integető zsebkendőknek néztem. Még a kontinensünk fölött szálltunk – a Homoród-menti szülőföld akkor már kezdett kontinentális szülőföld-érzéssé tágulni –, s lenn a városok éjszakai fényeikkel már olyanok voltak, mint a kivilágított temetők otthon, halottak estéjén. És hajnalban, még mindig Kuba előtt, olyan tintakék-tulipánpiros horizont-csíkkal hasadt a hajnal, mintha azt a tényt akarta volna egybeszivárványozni, hogy a tintának és tulipánnak egyként ugyanúgy mondják a Hargita vidékén, mint Havanna vidékén: tinta és tulipán. És nappal, még mindig Kuba előtt szintén, lenn, az Atlanti-óceánt borító bárányfelhők: mint egy hatalmas Nagymező hófújta barázdái őszi szántás után. És utána a kubai napok: „...Márc. 24.: ...négy napja itt vagyok, de még egy kalán fagylatot sem nyaltam, mintha érezném, hogy itt úgysincs külön nyári íze, miként az évszakok sem jelképezhetik itt az emberi életkor különböző – tavasz, nyár, ősz és tél – szakaszait?... Márc. 25.: Lassan teljesen rám ragad ez a „másnapos” lustaság, érzem, hogy itt kevesebbre volnék képes, szellemileg és fizikailag, mint otthon: többek közt ettől is elfog a honvágy, nem beszélve egy paszulylevesről vagy egy darab szalonnáról... Márc. 29.: Végre egy jó hazait eszem egy külvárosi, régi hangulatú kocsmában: fehér paszulyfőzeléket rengeteg sonkabokával; degeszre eszem magam, egész éjjel izzadok, az első éjszaka, hogy rosszul alszom: megadtam az árát a fuszulykás hazai nosztalgiának, amit csak fokozott, hogy az énekesnő a zenészekkel a »Kis kíváncsi kacsát« csörgette, amire eleget táncoltam hajdan Almáson... Márc. 30.: Rengeteg banánfa az egész úton, cukornád, kávé, dohány, narancs- és citromfa; jólesik (bár ez kevés) törökbúzát látni: akkora, mint otthon augusztusban... Márc. 31.: Nem vagyunk eléggé tudatában, hogy mennyire a földrajzi helyzet, a múlt, a tradíció szabja meg sorsunkat! Ápr. 1.: Zapata-félsziget, krokodilnevelde – a Karib-tenger partján. Világ-ismerésem határán felvéstem egy fára nevem kezdőbetűit. (A bambusz – itteni fűzfa)... csend, vadludak, madarak, vadrécék (nem mennek még vissza?), kaszálószag, s épp annyi szúnyog, mint otthon is alkonyatokkor, mikor vertük a kaszát: itt vagyok legmesszébb otthonról, s itt érzem a legotthonosabban magam. Álmom anyám feltámadásáról... Ápr. 3.: Ebéd után kirándulás Trinidadba.

Az egyik házfalon emléktábla: itt tartották az első katolikus misét kubai földön 1514-ben. Brunet conte palotája... legszebb a deszkatetőzet, változatos tulipándíszítéssel. Este a tévében Liszt-koncert. Egyébként meghalt Pompidou (a szülőföld-kontinens híre!)... Ápr. 5.: a kocsi itt is »coche«, a pánkó »panque« (pan=kenyér); a tehén ugyanúgy vakarózik, mint otthon: a sok ég-föld különbség között már egy enynyi »rokonvonás« is örömet szerez!... Ápr. 6.: Papa=krumpli, »papa« nálunk gyermeknyelven: étel; papálni: krumplit enni? Az étel cigányútra megy; itt: »Új útra megy, mert a régit már ismeri«... Ápr. 7.: Hogy tudja az otthontól elválasztó távolság ilyen képtelenül felborítani az időérzékelés egyensúlyát? Tisztára olyan érzéki csalódás, mint amikor a víz folyását nézve a Homoród hídjáról, egyszer csak hajó lesz a hídból, elindul veled, a víz meg (akár az idő) áll egy helyben. Nagyon meg tudom érteni Mikest, hogy Édes Nénémet is kitalált, csak legyen kivel átbeszélgesse a tengernyi távolságot. Ebéd után indulunk vissza Havannába: az legalább egy kicsit hasonlít a »hazatérés« érzéséhez. Ápr. 10.: Santiago de Cuba kissé helyrebillentette a honvágy-érzést... Alig érkezünk a motelbe, hatalmas felhőszakadás, otthon Borsaszó pataka meglátogatná egy ilyen esőtől a szomszédságot... Ápr. 14.: Hemingway házában templomszag, mint Almáson húsvétkor... Utána ebéd Santa María del Máron. A többiek hárman »Noche de Paris«-levest rendelnek: kiderül, hogy Orbánoson, a kaszálón »Párizsi éjszaka«-féle levest ettünk mi is (túrólevest ugyanis), csak hagyma nélkül... A jó hangulathoz tagadhatatlanul hozzájárul, hogy most már a kubai élet sem olyan honvágyat ébresztően idegen, s a honvágy is kezd türelmesebb lenni annak a tudatában, hogy kezd egy héten belüli perspektívává válni a hazatérés öröme”...

Összefésült szavak egy hevenyészett útinapló fésületlen firkantásaiból. Borzasan is eléggé tanúsítják: a szülőföld mindenekelőtt személyazonosság. Olyan személyazonosság, amely a világismerés legtávolabbi határán felvéseti az emberrel neve kezdőbetűit egy ismeretlen trópusi fa törzsére, miközben az ember – akkor pillanatnyilag – nem is ad számot róla, hogy ezzel is azokra a régi, századokkal ezelőtti napokra emlékezik, amikor otthon, szülőfaluja határán, a falujabeli ősök bükkfára vésték neveiket, hogy háborításokat nem tűrő határaikon embernévvel nőjenek tanúkká a fák, s még gyermekeket is tanúkká botoztak ott a határszélben, hogy a verés emlékével emlékezzenek halálukig a falu határaira. Olyan személyazonosság, mely a tízezer kilométernyi távolságban is, ha olyan feliratot lát, hogy ott tartották az első katolikus misét 1514-ben – vagyis akkor, amikor otthon a pogányverő Hunyadi Mátyás már két évtizede halott, s arról, hogy Kuba is van a világon, csak két évtizede tud az emberiség Kolumbusz jóvoltából –, a térbeli távolsághoz társuló több mint négy évszázados idő-távolság ellenére is emlékezik az akkori „gyermekkorára”, hogy otthon akkor Dózsa György, a székely földi vezetésével lett a pogány ellen felfegyverzett katolikus keresztes hadból urak ellen forduló parasztháború, s lett kontinentális méretű röpirattá a szó: „Nem hiszünk többé prédikálástoknak, énekléseknek, nem megyünk többé templomaitokba!” És így ismeri fel újult erővel ez a személyazonosság, hogy nem vagyunk eléggé tudatában, mennyire a földrajzi helyzet, a múlt, a tradíció szabja meg sorsunkat! És így lát álmot anyja feltámadásáról – a legtávolabbi ponton az otthontól, amit az orbánosi kaszálószag mégis a legközelebbivé tesz –, ha sem ott, sem itthon a szülők látásához többé semmi reménység nincs már, csak az álombeli látás. És ezért üti meg a fülét az idegen nyelvű – első hallásra fel sem fogott – igazmondás: „El niño es le padre del hombre” – „A gyermek az ember atyja”. Valóban. Hiszen az apák, akik gyermekeket nemzenek, gyermekekből lesznek apákká, és valójában a gyermekkor nemzi az apa-ember sorsát, mert hát a szülőföld is mindenekelőtt a gyermekkorban úgy szülőföld, hogy az ember sorsát-helyét szülőatyaként megszabja, s a nemzedékek is úgy váltják egymást, hogy az előző nemzedék sorsa – amely bizony a miénket is eléggé megszabja –: a mi gyermekkorunk. François Mauriac – nem egy lokálpatrióta, provinciális író – azt vallotta, hogy képtelen lenne írni egy olyan országról, ahol gyermekként nem élt. „Egy világ körüli utazásról – mondotta – nem hoznék magammal tíz sort.” Nem mondhatom, hogy ugyanezt vallom én is, hiszen nem világkörüli útról, de csak egy kis sziget-országbeliről is több száz sort hoztam magammal, s csak ami honvágyízűt kikapirgáltam, több a tíznél az is – de ahelyett, hogy cáfolná, a Mauriac vallomását erősíti mégis, hiszen, lám, csak a Homoród-menti mezítlábas gyermekkor emlékeivel tudtam járni a Zapata, azaz „Bakancs, Lábbeli”-félszigeten is, és ha „felfedeztem”, hogy a cigányutat ott, Kolumbusz felfedezettjeiként, a felfedező szelleméhez méltóan úgy mondják, hogy „Új útra megy, mert a régit már ismeri”, akkor ez alkalom volt arra, hogy újból felismerjem: akárhány új útra mennének kontinenseket, ismeretlen világrészeket felfedező Kolumbuszok, szülőföldjeink felfedezésében csak mi magunk lehetünk a magunk Kolumbuszai. Különösen, ha megvan bennünk is az a merész hit, amivel ő útnak indult: nem új világrészt felfedezni, hanem egyszerűen bebizonyítani, hogy a Föld kerek!

Hazatértem, s legsürgősebb tennivalóként kicseréltem személyazonossági irataimat: leadtam az útlevelet, visszaadták a személyazonossági igazolványt. Erősítette a hivatali szabály is a tételemet: a szülőföld mindenekelőtt személyazonosság. De az igazi hazaérkezést s az igazi személyazonosságot akkor éreztem, mikor pár nap múlva olvasni kezdtem szülőföld-könyvem nyomdai oldalait. Olyan szemmel most már, mint aki egy másik féltekéről, egy más égövről is nézhette s láthatta a szülőföldet, a fenséges pálmafák örökzöldje mellől a fenséges fenyők örökzöldjét. S ha a könyvnek az a címe, hogy Gólya szállt a csűrre, akkor a könyv szülőföld-felfedező Kolumbusza is olyanformán tért meg arról a Kolumbusz felfedezte szigetről, ahogy gólyák, fecskék, vándormadarak térnek vissza az ottani örök nyárból az itteni évenkénti tavaszokba, mert itt vannak fiókákat keltető fészkeik a csűrök tetején és ereszein.

Részlet a *Tinta és tulipán* c. kötetből (Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1977, 426-430 old.). Korábban elhangzott a kolozsvári rádió *Vallomások a szülőföldről* című sorozatában, 1974 május 10-én.

Géberjénben jártunk

Egy jót táboroztunk... Igen bizony, idén is meghívott minket a testvérközség egy hétre táborozni. Fel is kerekedtünk – összesen huszonhárman, tizenkilenc gyerek és négy „kísérgető”– és egy hűvös hétfő reggelen elindultunk Miklós bácsival Géberjénbe. Csapatunk egy része már egy nappal előbb megérkezett, úgyhogy minket már almásiak is fogadtak. A géberjéniek hogy fogadtak?! Le a kalappal előttük! Az ellátás, a programok és a vendégszeretet, amivel körülvettek minket, mind-mind csodálatra méltóak. Remélem, mi is ugyanezt tudjuk majd nyújtani nekik jövőben, amikor az ottani gyerekek és kísérők jönnek hozzánk táborozni.

Na, de ne előzze meg a szekér a lovakat, mondjam el, mi minden jóban volt részünk. Első nap reggelén esőre ébredtünk, ki is tartott két napig, de az sem okozott gondot. A géberjéniek gondoskodtak arról, hogy jól érezzük magunkat, akár havazhatott is volna. Részt vettünk néhány foglalkozáson a Fogyatékkal Élők Nappali Intézményében, agyagoztunk, csuhéból virágot remekeltünk, közben megismerkedtünk néhány emberrel, akiknek nehezebb az élet, mint nekünk. Délután az ottani pedagógusok ügyességi játékokkal vártak minket az iskolában: dobozokat dobálva, gólyalábakon járva, légpuskával célozva mutathatta meg mindenki rátermettségét és még díjat is szerezhetett. Este szájtátva néztük a Gabrien-táncegyesület próbáját, akkor ijedtünk csak meg, amikor utána minket is felkértek táncolni. De nagyon jól esett velük együtt próbálgatni a lépéseket.

Másnap meglátogattuk a Vadasparkot Nyíregyházán, ahol fókák tudományát igyekeztünk ellesni, elbeszélgettünk a kakadukkal és papagájokkal, megcsodáltuk a zsiráf foltjait, és tévelyegtünk a barna mackók és oroszlánok közt. Harmadnap megnéztük a múzeumot Nagyecseden, Mátészalkán a Szatmári Múzeum kocsi-, szekér- és hintógyűjteményét, este még szabadtéri színházba is eljutottunk.

Egetverő sikert aratott a strandolási nap, a véleménydoboz cetlijei szerint ez tetszett a legjobban. Vásárosnamény Atlantika vízi-vidámparkja vitte a pálmát, a sokféle csúzda és medence mellett itt is fókák és papagájok szórakoztattak, ha meg akartunk szusszanni egy csúszás és egy úszás közt. Este egy beteg gyerek megsegítésére rendezett jótékonysági bálra vonultunk be csoportosan. A fellépések egymásutánjában ott volt a Gabrien-táncegyesület, a Szatmári kamara, Nelson, a helyi nőegylet, Bikicsunáj és még sokan mások. A tarka műsor alatt néhány almási legény is táncra perdült a fellépőkkel együtt, ezt majd meséljék el ők, milyen is volt...

Mivel csoportunkban négy szem lány volt a tizenkilenc gyermek közt, a légpuskával való céllövészet nagy népszerűségnek örvendett. Az igazgató bácsi még versenyt is szervezett a fiúknak, egy jótékony úriember pedig díjat adott a győztesnek. A kenuzás művészetét majdnem minden nap űzhettük, itt mindenki kipróbálta, mennyire szeli az evezője a vizet. Még vízicsatáztunk is, nem hadihajóval, hanem csónakokkal, és a csuromvizes ruhaneműtől eltekintve, senkiben nem esett kár.

Egy szó mint száz, nagyon jól éreztük magunkat mindannyian. Ahogyan már említettem fentebb is, csak remélni tudom, hogy a géberjéniek is ugyanilyen élményekkel mennek el majd Homoródalmásról, ugyanígy elmondhatják majd, mindenki milyen kedves volt, mindenki mennyire iparkodott, hogy mindenik ott töltött napunkat széppé tegye legalább a meleg üdvözlés vagy sajátkészítésű finomság által. Ezúton is meg szeretnénk köszönni a szíves vendéglátást mindenkinek. Szeretettel várjuk őket!

A kísérgetők

Jubileumi kézművestábor

A homoródalmási 10. Hagyomány- és Értékmegőrző Tábor népszerűségét mi sem igazolja jobban, mint a résztvevők száma: ötvennél is több óvodás és általános iskolás igyekezett elsajátítani a népdalokat, tánclépéseket, illetve a kézművesmesterségek fortélyait.

A közös főzéssel induló táborban közel tíz oktatótól tanultak bútorfestést, íjazást, kürtőskalács-sütést, rézdomborítást a táborozó gyermekek. A néptáncoktatás kezdő és haladó csoportokban zajlott. A tánctanulásba minden táborozó bekapcsolódott, emellett kedvük és tehetségük szerint kipróbálhatták magukat a hagyományos mesterségekben.

Az idei csapat a lehető legszínesebb volt: Brassóból, Sepsiszentgyörgyről, Kolozsvárról, Székelyudvarhelyről, Csíkszeredából és Kisbaconból is érkeztek résztvevők.

„Amikor boldog, mosolygós arcokat látunk egy-egy szép munka elkészülte, egy-egy tánclépés elsajátítása

után, örömet jelent nekünk is. Ez igazol és pozitív töltetet ad nekünk, oktatóknak” – mondják a foglalkoztatók. Idén is támogatta táborunkat a Communitas Alapítvány, Homoródalmás Önkormányzata és a helybeli közbirtokosság.

Köszönjük a támogatásokat, és köszönet minden foglakoztatónak.

A szervezők

A csőszök Tokodon

Eleget téve a tokodiak felkérésének, augusztus 26-án a tizenkét személyből álló csapat Sorbán Enikő és Csáka Pál táncoktatókkal Tokodra utazott. A fáradtság és meleg ellenére a tizenöt órás utat jókedvűen és nevetve tettük meg. Érkezésünkkor, többek között, a polgármester és az alpolgármester urak vártak finom, meleg étellel.

Másnap reggel az iskolához mentünk próbálni, ahol megtudtuk az aznapi programot: délután 5 órai kezdettel iskolaavató ünnepségre és az évnyitóra került sor. Az ünnepélyen az egybegyűlteket Sorbán Enikő népdalcsokorral örvendeztette meg. Ezt követően ünnepi beszédek hangzottak el, majd amikor elhalkult a népzene és helyeinket kerestük a néptánc eltáncolása után, nagy taps kerekedett. Ezt követően a diákok műsora következett. Miután az ünnepi műsorok lejártak, vacsoráztunk, majd borkóstolóra mentünk Béla bácsi borpincéjéhez, ahol meghitt beszélgetéssel töltöttük az estét és hangos énekszóval törtük meg az éjszaka csendjét.

Szombat délelőtt Esztergomba mentünk kikapcsolódni. Míg néhányan az élményfürdőt választották, mások a bazilikát látogatták meg, illetve Szlovákiába tettek rövid sétát. Igyekeztünk vissza Tokodra, mert a falunapok alkalmával szervezett rendezvény 15 órakor kezdődött autós felvonulással. Az ünnepség nyitóműsora az udvarhelyszéki táncunk volt, amelyet a péntekihez hasonló tapsvihar követett. A műsorok lejártával utcabálra került sor, amely számunkra korán ért véget, ugyanis éjfél után két órával indultunk haza. Az úton mindenki aludni próbált, de a kényelmetlen ülések miatt nem volt rá lehetőség, így néhányan képesek voltak az ülések között végignyúlni néhány órányi pihenés reményében.

Összességében nagyon jól telt ez a hétvége mindannyiunk számára. Igazuk volt a tokodiaknak, amikor azt mondták, hogy Tokodra nem lehet nem visszakívánkozni. Szeretnénk mi is, ha idelátogatásukkor hasonló érzésekkel és sok szép élménynyel gazdagodnának.

A Szerk.

Politika és erkölcs

Cikkemben a politika és az erkölcs kérdéskörét boncolgatom. A címben található két szó nagyon érdekes kapcsolatot vet fel: a politika mint érdek és az erkölcs mint érték viszonyát. Mindannyiunknak vannak érdekei és próbálunk arra törekedni, hogy azok lehetőleg értékesek legyenek. Nem áll hatalmamban, így hát szándékomban sem a mai erdélyi politikusok erkölcsös vagy kevésbé erkölcsös politizálásának elemzése, csupán néhány elgondolkodtató és talán szemet felnyitó észrevételemet szeretném megosztani az olvasókkal.

Mielőtt azonban rátérnék az eszmefuttatásomra, íme néhány találó meghatározás: az erkölcs vagy morál fogalma alatt mai köznyelvi szóhasználatunkban a magatartásunkat befolyásoló, általunk (vagy a társadalom által) helyesnek tartott, olyan szabályok összességét értjük, amelyek túlmutatnak a jog és az egyéb írott szabályok keretein. Az erkölcs szabályai a társadalmi normák egyik típusát jelentik. Egy más megfogalmazás szerint az erkölcs azon elvek összessége, amelyek a helyes és helytelen, a társadalmi jó és rossz megkülönböztetését segítik a cselekvés szintjén. Ahhoz, hogy az emberiség képes legyen a tudásából következő megnövekedett felelősségének megfelelni, társadalmán belül fejlett közösségi szellemre és erkölcsre van szüksége. A közösségi szellem közös akaratot, közös távlati célt jelent, valamint hatékony együttműködést ennek megvalósításában, a közös erkölcs pedig olyan értékrendet, amely viszonyítási alapot szolgáltat a helyes és helytelen, káros és hasznos cselekedetek megítéléséhez.*

Már első olvasásra sokan felkapják/felkaphatják a fejüket: hogy fér össze a politika és az erkölcs, hiszen az emberek többsége szerint a politika nem felel meg az emberi erkölcs által szabott iránynak. Szerény véleményem és az általam eddig látottak alapján az emberek két csoportba oszthatók: a politikusok (azok az emberek, akik politizálnak) és az elégedetlenek (azok az emberek, akik évről évre a megújulást, a jobbat és szebbet várják). Nem ismeretlen az a tény, hogy léteznek olyan politikusok, akik a saját érdekeiket tartják szem előtt, és ezáltal megfeledkeznek a társadalom érdekeiről. Ebben az esetben egyes csoportok előnyöket élveznek más csoportokkal szemben, mivel a politikus saját érdekei bizonyos csoportot támogatnak.

SzegedyIstvánszerinta politikai cselekvés akkor erkölcsös, ha hasznos és a fejlődést szolgálja, illetve erkölcstelen, ha káros és hátráltatja a fejlődést. Szerintem az erkölcsös politika alapfeltétele az összetartás és a közös érdek(ek) követése. A társadalom számára az igazán erkölcsös politika akkor valósulhat meg, ha teljes az összhang a vezető politikusok és a nép között. Ebből következik, hogy, ha megvan az összhang, akkor az érdekképviselet is sikeresebb és ezáltal kevesebb az esély egyes csoportok elégedetlenkedésére.

Az egyik legfontosabb, és minden bizonnyal egyik első politikai elemző, aki a politika és erkölcs kapcsolatát és összeférhetőségét felvetette, Niccolo Machiavelli (1469–1527) volt. Fő művében, A fejedelem című politikai tanulmányában, a következőképpen fogalmazza meg alaptételét: „Mert úgy szokott történni, hogy az olyan embernek, aki mindenkihez jó akar lenni, gonoszok okozzák a vesztét. Ezért szükséges, hogy a fejedelem hatalmának megóvása érdekében megtanuljon rossznak lenni, és ezt a szükségnek megfelelően gyakorolja.” Ez a szemlélet azt sugallja, hogy az ember természetéből fakadóan jó, de a társadalom megrontja, és innentől kezdve az erkölcsös vagy kevésbé erkölcsös politikai utat választja, azaz mérlegelnie kell a helyzetet, és politikai elképzelései szerint kell cselekednie.

Az erkölcsnek maga az ember szab határt, és mint tudjuk, mindannyian különbözünk, más elveket vallunk, az erkölcsös vagy a kevésbé erkölcsös utat járjuk. Egyesek szerint mindenkire rá van bízva, hogy melyik utat választja, csak épp járható legyen és gyümölcsöző. Van ahol a szép szó segít, van ahol a fegyverek diktálnak, van ahol egy valaki diktál fegyverrel a kezében. Ami az erdélyi magyar kisebbséget illeti, remélem, hogy sikerül egy erkölcsökön alapuló teret biztosítani, ami lehetővé teszi az összetartást és a jólétet.

Szabó Áron

* http://hu.wikipedia.org/wiki/Erkölcs

Közhírré tétetik!

1. A Polgármesteri Hivatal nyomatékosan kéri a lakosságot, hogy az elmaradt szemétszállítási díjat minél előbb szíveskedjen befizetni a Hivatal pénztárába, ellenkező esetben szeptember 30-tól kamatozik.

❋

2. Az 59/2010-es kormányhatározat értelmében tájékoztatjuk a lakosságot, hogy 2010. július 1-től módosult az ingatlan- és a járműadó.

Az új rendelkezések szerint a magánszemélyeknek két ingatlan után 65, három után 150, négyre vagy ennél több ingatlanra 300%-os emelt adót kell fizetniük.

A 2000 cm^3-nél nagyobb járművek adója így alakul: 2001–2600 cm^3 között 72 lejt, 2601–3000 cm^3 között 144 lejt, 3001 cm^3 felett 291 lejt kell befizetni.

Szeptember 30-ig a megemelt adók kifizetése 10 %-os kedvezménnyel jár teljes adófizetés esetén, és 2010-ben nem kamatozik.

Kiadja:
Homoródalmás Község Önkormányzata
537195 Homoródalmás 144.
Telefon: 0266-220820
E-mail: alm.tan@freemail.hu

Felelős kiadó:
Rigó Mihály polgármester

Szerkesztők:
Felszegi Krisztina, Szabó Sándor,
Bencze Edith, Pálffy Réka
Korrektúra: Berki Tímea

Nyomdai előkészítés és kivitelezés:
Erdélyi Műhely Kft.

Ügyvezető:
Simó Márton